
Kyrkomötet
Kyrkostyrelsens skrivelse 2010:1

Verksamhet och ekonomi för den nationella nivån
åren 2011–2013

Kyrkostyrelsen överlämnar denna skrivelse till Kyrkomötet.

Uppsala den 23 juni 2010

Anders Wejryd

Lars Friedner

Skrivelsens huvudsakliga innehåll

Enligt kyrkoordningen ska den nationella nivån varje år upprätta en budget för nästa budgetår. Budgeten ska innehålla en plan för verksamheten och ekonomin under budgetåret, samt en plan för ekonomin under en period av tre år.

Denna skrivelse innehåller Kyrkostyrelsens förslag till verksamhetsinriktning, kostnadsram 2011 samt planeringsramar 2012 och 2013. Förslagen till ramar omfattar inte kostnader för lokalförsörjning inom utlandskyrkan och Svenska teologiska institutet (STI) i Jerusalem, vilka istället hanteras genom det förslag till förändrad finansiering som lämnas i KsSkr 2010:6.

Kyrkostyrelsen föreslår att den verksamhetsinriktning som Kyrkomötet 2009 beslutade om ska ligga fast. Förslaget till kostnadsram 2011 är 2 629 miljoner kronor, och förslaget till planeringsramar 2012 och 2013 är 2 619 respektive 2 475 miljoner kronor. Ramarna 2011 och 2012 är lägre än de ramar som Kyrkomötet beslutade om 2009.

Skrivelsen inleds med en redogörelse för Svenska kyrkans uppdrag och den nationella nivåns roll i detta, samt en omvärldsanalys. I avsnitt 2 redovisas Kyrkostyrelsens förslag till verksamhetsinriktning och en beskrivning av planerad verksamhet, och i avsnitt 3 redovisas förslagen till ekonomiska ramar.

Innehåll

Skrivelsens huvudsakliga innehåll	1
Kyrkostyrelsens förslag till kyrkomötesbeslut	3
1. Inledning	4
2. Verksamhet	7
3. Ekonomi.....	11
Utdrag ur Kyrkostyrelsens protokoll.....	17

Kyrkostyrelsens förslag till kyrkomötesbeslut

KsSkr 2010:1

1. Kyrkomötet beslutar att fastställa inriktning för verksamheten på nationell nivå för åren 2011–2013.
2. Kyrkomötet beslutar att fastställa kostnadsram för 2011 till 2 629 miljoner kronor.
3. Kyrkomötet beslutar att medge planeringsram för 2012 till 2 619 miljoner kronor.
4. Kyrkomötet beslutar att medge planeringsram för 2013 till 2 475 miljoner kronor.
5. Kyrkomötet beslutar att uppdra åt Kyrkomötets presidium att reducera kostnaderna för Kyrkomötet genom att planera för ett kyrkomötessammanträde som från och med 2011 är en dag kortare.
6. Kyrkomötet beslutar att bemyndiga Kyrkostyrelsen att inom budgetramen göra nödvändiga omDispositioneringar.

1. Inledning

Mot bakgrund av den nationella nivåns uppdrag och omvärld formulerade Kyrkostyrelsen i förra årets skrivelse ett förslag till verksamhetsinriktning för den nationella nivån, och ekonomiska ramar för arbetets genomförande 2010–2012.

Kyrkomötet beslutade att fastställa den föreslagna verksamhetsinriktningen, men ändrade de ekonomiska förutsättningarna för 2011 och 2012 genom att inte höja planeringsramarna som en följd av förväntade kostnadsökningar när skattebefrielsen på prästlönstillgångarna upphör. Innebörden blir att andra kostnader behöver reduceras.

För att möta detta har Kyrkostyrelsen beslutat om vilka kostnadsreducerande åtgärder som ska vidtas inför 2011, varav flera får effekt också 2012 och framåt. Åtgärderna är en kombination av effektiviseringar och sänkta ambitionsnivåer som påverkar bemanning, anslag och verksamhet. Samtidigt har Kyrkostyrelsen identifierat några mindre områden där det finns behov av satsningar, och avsatt medel för dessa.

Det är Kyrkostyrelsens uppfattning att denna verksamhetsanpassning är möjlig att genomföra med bibehållen inriktning på verksamheten.

Kyrkostyrelsens arbete med att identifiera och besluta om ytterligare kostnadsreducerande åtgärder och eventuella behov av satsningar som får effekt 2012 och framåt fortsätter, bland annat genom dialog med nämnderna om strategier för och finansiering av verksamheterna. Detta inkluderar det önskemål som nämnden för internationell mission och diakoni framfört om att tidigare planerad nivå av nationell finansiering för den internationella verksamheten på sikt bör ligga fast. Det är också Kyrkostyrelsens avsikt att några beslut om större kostnadsreduceringar inom utbildningsområdet 2012 inte ska fattas innan den nya utbildningsorganisationen har fastlagts.

Uppdrag

Svenska kyrkan är en del av den världsvida kyrkan. Kyrkan har sin grund i Jesus Kristus, sänd av Gud till hela världens frälsning och skapelsens återupprättelse. Jesu budskap om Guds rike och budskapet om honom, död och uppståndelse för alla människors skull, är centrum i allt vad kyrkan är och gör.

Svenska kyrkan är ett evangelisk-lutherskt trossamfund. Den delar den reformatoriska grundsynen att kyrkan konstitueras av att evangelium rent förkunnas och sakramenten rätt förvaltas. På den evangelisk-lutherska bekännelsens grund har Svenska kyrkan utvecklats till en öppen och demokratisk folkkyrka som omfattar människor som på olika sätt tolkar livet i ljuset av Ordet. Vägen in i kyrkan är dopet som ett grundläggande uttryck för Guds nåd och gåva. Den kyrkliga vignings-tjänsten, i samverkan med kyrkans demokratiska organisation, har att ansvara för att verksamheten är i enlighet med Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära. Väsentligt är också att ideellt engagerade medlemmar bär upp kyrkans arbete.

Svenska kyrkans uppdrag är att vara ett redskap för Guds rike genom att i varje tid och kontext erbjuda människor evangelium om Jesus Kristus i ord och handling. När bibelns vittnesbörd relateras till varje människas erfarenhet uppstår en levande relation genom den heliga Andens hjälp. Målet är med kyrkoordningens ord *att människor ska komma till tro på Kristus och leva i tro, en kristen gemenskap skapas och fördjupas, Guds rike utbreddas och skapelsen återupprättas*.

Som del av Svenska kyrkan delar den nationella nivån målet om Guds rikets förverkligande och skapelsens återupprättelse. Med utgångspunkt i kyrkoordningens beskrivning blir uppgiften att bidra till att Svenska kyrkan kan fullgöra sitt uppdrag – genom att ta ansvar för kyrkans gemensamma angelägenheter i fråga

om inomkyrklig normgivning, överprövning av beslut, gemensam information, utbildning, samråd samt ekumeniska relationer, internationell diakoni och mission. Till uppgiften hör också att vara kyrkans röst utåt såväl i det svenska samhället som internationellt.

KsSkr 2010:1

Omvärld

Av förra årets skrivelse framgick att Svenska kyrkan står inför en omställningsperiod som i hög grad är påverkad av olika omvärldsfaktorer. Ur den analysen kan nämnas att de ekonomiska förutsättningarna kommer att förändras som en följd av medlemsminskning och konjunktur nedgång. Dessutom framgick att gudstjänstdeltagandet och det kyrkliga engagemanget successivt försvagas samt att kunskapen om Svenska kyrkan och kristen tro blir allt svagare i samhället. Samtidigt har besöken i den öppna verksamheten för barn 0-3 år ökat, vilket tyder på att verksamheten för de minsta barnen och deras föräldrar svarar väl mot dagens behov.

Ingenting i årets analys motsäger det som framgick för ett år sedan. Snarare har bilden förstärkts, samtidigt som nya fakta ytterligare aktualiserar frågan om den omställningsfas Svenska kyrkan befinner sig i. En nyligen gjord medlemsprognos indikerar omkring en miljon färre medlemmar om tio år, vilket motsvarar 1,5 miljarder kronor mindre i medlemsintäkter per år. Till det ska läggas en konjunkturberoende minskning av medlemsintäkten med en miljard kronor fram till 2012. Det minskade gudstjänstdeltagandet leder på sikt också till lägre kollektintäkter, vilket påverkar möjligheten att finansiera det internationella arbetet och verksamheten bland svenskar i utlandet. Däremot verkar inte utlandsförsamlingarnas gudstjänstdeltagande minska, utan dessa visar snarare på en ökning.

De omständigheter som därmed måste hanteras handlar om ekonomi, men inte enbart. Lika mycket är det en fråga om att människor inte kan förväntas veta vad Svenska kyrkan är eftersom man inte byggt upp en relation till kyrkan på samma sätt som tidigare generationer. Ytterst handlar detta om i vilken utsträckning vi förmår svara mot vår kallelse att vara ett redskap för evangelium här och nu.

Svenska kyrkan är i dag mer konkurrensutsatt än tidigare. Det tar sig bland annat uttryck i att insamlingsmarknaden har expanderat men att Svenska kyrkans andelar sjunker. Det finns också allt fler aktörer som erbjuder ceremonier vid högtider och livets olika skeden.

Omvärldens förändringar erbjuder också möjligheter. En sådan möjlighet är att det i dag finns fler arenor att verka på. Svenska kyrkans sociala arbete (så som det utförs av diakonerna) fokuserar i dag mer på utsatta människor än tidigare. Svenska kyrkan finner alltså nya vägar på ett område där kyrkan är alltmer efterfrågad.

Med fler människor i samhället som varken är döpta, konfirmerade eller medlemmar finns det en allt större grupp utan närmare relation till Svenska kyrkan. Dessa kan vara direkt kyrko/religionskritiska eller ointresserade, men också höra till andra religiösa traditioner. Detta ställer särskilda krav på oss som kyrka och vår förmåga att kommunicera med olika målgrupper. Därmed har vi möjlighet att bygga relation på nya sätt och i nya sammanhang. För att detta ska vara möjligt behövs en kontinuerlig teologisk utveckling på vår traditions grund.

Den digitala revolutionen erbjuder förändrade möjligheter till möten. Inte minst utgör sociala medier en viktig faktor i detta sammanhang, och ofta ligger de yngre generationerna i denna utvecklings framkant. De nya mötesplatserna möjliggör också för allmänheten att orientera sig om såväl kyrka som kristen tro.

KsSkr 2010:1 Detta avspeglar sig också vid de tillfällen man tar kontakt med Svenska kyrkan, då man ofta är mer påläst och förmår ställa mer initierade frågor än tidigare.

Mot bakgrund av intresset för religion och andlighet i det offentliga rummet börjar det framträda en arena där Svenska kyrkan inte nödvändigtvis uppfattas som den viktigaste aktören, men där kyrkans frågor står i fokus. Detta ställer krav på vår förmåga att gestalta vårt uppdrag och vår tro i förhållande till de olika sammanhang vi står i och de samtalspartner vi möter. Bevarandet av vår tradition kräver också utveckling av såväl form som innehåll.

Sammanfattningsvis kan sägas att Svenska kyrkan behöver förbereda sig på att bli mindre, men också på att bygga organisation och verksamhet som är relevant även i framtiden, en kyrka vars ord räknas i det offentliga samtalet och som är en plats där alla ska känna sig välkomna och önskade.

2. Verksamhet

KsSkr 2010:1

Mot bakgrund av årets omvärldsanalys föreslår Kyrkostyrelsen att verksamhetsinriktningen ligger fast. Det innebär att verksamheten i huvudsak inriktas på:

- Ökad effektivitet genom samverkan inom Svenska kyrkan.
- Verksamheten bland svenskar i utlandet anpassas efter försörjningsförmåga.
- Ökat tematiskt fokus i den internationella verksamheten.
- Ett aktivt företrädarskap.

Nedan redovisas den nationella nivåns verksamhet, i en struktur som överensstämmer med 10 kap. 3 § i kyrkoordningen.

2.1 Stödja stiftens arbete för utveckling av församlingslivet

I samråd med stiftet utför den nationella nivån sådan verksamhet som blir mer effektiv än om den utförs av enskilda stift. Här ryms också det stöd som via stiftet riktas mot församlingens grundläggande uppgift att fira gudstjänst, bedriva undervisning samt utöva diakoni och mission. Även stöd i frågor om administration, ekonomi, juridik och kommunikation ingår, liksom stöd som riktar sig till stiftet utan att direkt ha en koppling vidare till församlingsnivån.

Insatser planeras för att öka människors samhörighet med Svenska kyrkan, skapa förutsättningar för en effektivare administration och verksamhet samt underlätta för beslutsfattare att få tillgång till faktaunderlag om verksamhet, ekonomi och väsentliga omvärldsfaktorer. Därtill kommer insatser för att Svenska kyrkan i högre grad ska uppfattas som relevant för unga i vår tid.

För den pågående översynen av kyrkohandboken är planen att pröva ett förslag i försöksverksamhet under ett år från första advent 2012 med målet att Kyrkomötet 2015 beslutar om en ny kyrkohandbok.

För att anpassa verksamheten 2011 i enlighet med Kyrkomötets beslut reduceras kostnaderna för information, musik och språkliga minoriteter.

2.2 Svenska kyrkans arbete bland svenskar i andra länder

Verksamheten innebär att verka för att det finns kyrklig verksamhet för svenskar som vistas utomlands och besluta om utlandskyrkans omfattning. I detta ligger att hålla kontakt med annan kyrklig verksamhet bland svenskar i andra länder och samverka med nordiska och internationella organ samt främja ett ekumeniskt samarbete. Rekrytering och utbildning av medarbetare och utlandsplacerad personal ingår också.

Åtgärder vidtas för att anpassa verksamhetens omfattning utifrån nationell och lokal försörjningsförmåga, åstadkomma en ändamålsenlig och effektiv lokal-försörjning och fastighetsförvaltning samt öka insamlingen av medel i Sverige och utomlands. Därtill kommer en satsning att göras för att utveckla arbetet bland unga vuxna utomlands och stärka det frivilliga engagemanget.

Arbete pågår också med att se över de demokratiska frågorna för utlandssvenskarna i Svenska kyrkan och förbättra styrningen av utlandskyrkan. Kyrkostyrelsen avser återkomma till Kyrkomötet 2011 med anledning av slutbetänkandet från utredningen "Utlandskyrkan – struktur och delaktighet".

För att anpassa verksamheten 2011 i enlighet med Kyrkomötets beslut reduceras kostnaderna för verksamheten i huvudsak i Europa. Det omfattar också kostnader för information, ombud, resor och utbildning.

2.3 Svenska kyrkans officiella relationer till andra kyrkor och samfund

Verksamheten innebär ekumeniska dialoger och utveckling av såväl ingångna överenskommelser som nya kyrkorelationer nationellt och internationellt. Det ekumeniska arbetet har under senare år lett till flera överenskommelser med andra kyrkor och samfund. Att stödja lokala initiativ till ekumenisk samverkan är en fortsatt viktig del av den nationella nivåns ekumeniska arbete. Därtill kommer generalförsamlingarna för Kyrkornas världsråd respektive Konferensen för europeiska kyrkor att förberedas för att år 2013 genomföras.

För att anpassa verksamheten 2011 i enlighet med Kyrkomötets beslut görs mindre justeringar i nivåerna på anslag till samarbetsorganisationer i Sverige och utomlands.

2.4 Samordna Svenska kyrkans och dess församlingars ansvar för internationell mission och internationell diakoni

Verksamheten innebär att samordna, planera och utveckla församlingarnas arbete, engagemang och finansiering för internationell mission och diakoni. Den formas utifrån en nära, målmedveten och strategisk samverkan med församlingarna och med andra kyrkor och internationella organ. I detta ligger att verka för internationellt och ekumeniskt samordnad planering av missionsarbete och diakonala insatser.

Verksamheten är sedan 2010 organiserad i fyra program med tematisk inriktning för vilka följande mål har fastställts:

- Svenska kyrkan och hennes partner samarbetar för teologisk reflektion, kristen enhet och interreligiös förståelse och för att ömsesidigt dela tro och liv (*program "Kristen gemenskap, tro och liv"*).
- Svenska kyrkan och hennes partner är aktiva i det civila samhället för uthållig hushållning av naturresurser och för människors rätt till goda livsbetingelser (*program "Hållbar utveckling"*).
- Svenska kyrkan och hennes partner är aktiva aktörer i det civila samhället för rättvisa, säkra, fredliga och demokratiska samhällen, och bidrar till att människor har förmåga att kräva och försvara sina rättigheter och sin värdighet (*program "Demokrati, fred och säkerhet"*).
- Svenska kyrkan och hennes partner är trovärdiga, kompetenta och lärande organisationer och bidrar aktivt till samordning, harmonisering och samarbete i ekumeniska fora och i det civila samhället (*program "Kvalitet och lärande"*).
- Hela världen, Svenska kyrkans internationella arbete är integrerat i alla nivåer inom Svenska kyrkan och ses av allmänheten som en trovärdig aktör (*program "Kvalitet och lärande"*).

För att anpassa verksamheten 2011 i enlighet med Kyrkomötets beslut reduceras kostnaderna för anslag till partner samt personal och verksamhet i Sverige.

2.5 De kyrkliga grundutbildningarna

Verksamheten omfattar i huvudsak att genomföra en samlad utbildningsplanering och en ändamålsenlig utbildning, vilket innebär att se till att det utbildas diakoner, församlingspedagoger, kyrkomusiker och präster i tillräcklig omfattning och med god kompetens. Därtill kommer rekrytering till kyrklig tjänst och utbildning att stödjas.

Förutom det löpande arbetet med att förvalta och genomföra utbildningarna fortsätter översynen av utbildningsorganisationen i sin helhet. Under perioden förväntas beslut fattas om hur den ska utformas i framtiden. Ambitionen är att

säkra kvalitén och sänka kostnaderna för de kyrkliga grundutbildningarna, till exempel genom att åstadkomma en mer ändamålsenlig dimensionering av utbildningsplatser och utbildningsinstitutioner.

För att anpassa verksamheten 2011 i enlighet med Kyrkomötets beslut reduceras kostnaderna för utbildningarna till församlingspedagog, kyrkomusiker och präst samt den kompletterande kyrkoherdeutbildningen.

2.6 Det kyrkliga utjämningsystemet

Det kyrkliga utjämningsystemet syftar till att utjämna strukturella och ekonomiska olikheter mellan enheter i Svenska kyrkan, och därigenom skapa förutsättningar för verksamhet över hela landet.

Prästlönetillgångarnas skattefrihet upphör 2010. Hur stora konsekvenserna blir för den nationella nivåns kostnader går ännu inte att överblicka helt. Det är emellertid Kyrkostyrelsens avsikt att kompensera stiftet för den minskade intäkten från prästlönetillgångarna.

För att anpassa verksamheten 2011 i enlighet med Kyrkomötets beslut budgeteras inte några kostnader för det extra utjämningsbidraget, vilket motsvarar en reduktion med tio miljoner kronor.

2.7 Svenska kyrkans gemensamma datasystem

Verksamheten omfattar ansvar för Svenska kyrkans gemensamma datasystem. Detta innebär drift, förvaltning, utbildning och support i huvudsak för kyrknätet, kyrkobokföringssystemet, H-bok (historiskt system med ministerialböcker), organisationsregistret, val- och mandatsystemet, kollekt- och betalsystemet (inkl. avgifts- och utjämningsystem, clearing och kyrkobyggnadsregister), e-postsystemet, utbildningsportalen, svenskakyrkan.se, intranätet, statistikdatabasen och projekthanteringssystemet (kyrkoantikvarisk ersättning). Det påbörjade arbetet med att utveckla ett nytt organisationsregister fortsätter.

För att anpassa verksamheten 2011 i enlighet med Kyrkomötets beslut reduceras kostnaderna för drift, förvaltning och utveckling genom i huvudsak effektiviseringar.

2.8 Främja forskning av betydelse för Svenska kyrkan

Verksamheten innebär att främja vetenskaplig forskning inom det teologiska forskningsområdet och andra för kyrkans liv och verksamhet väsentliga områden och ska utgöra stöd för utvecklingsarbetet i stift och församlingar. I verksamheten ingår också mötet med forskarsamhället.

Behovet av forskning där Svenska kyrkan själv kan styra inriktningen har på senare tid ökat, bland annat mot bakgrund av att den teologiska bearbetningen av för kyrkan viktiga frågor inte längre nödvändigtvis kommer att göras genom universitetsbaserad forskning. Formerna för stödet till sådan forskning, liksom möjligheten att öka den externa finansieringen av den nationella nivåns egen forskning, kommer att ses över.

För att anpassa verksamheten 2011 i enlighet med Kyrkomötets beslut reduceras kostnaderna för lämnade anslag.

2.9 Verka för ett rikt och mångfaldigt kulturliv som främjar dialogen kring religion och livstolkning

Verksamheten är ett viktigt redskap för kyrkans relevans i samhället och ett fönster mot kultur- och samhällsliv. Under temat *Se människan* innebär verksamheten i huvudsak engagemang vid bok- och biblioteksmässan, den internationella filmfestivalen och vetenskapsfestivalen (samtliga i Göteborg) samt utdelandet av Svenska kyrkans kulturstipendier. Därtill ingår dialog, samtal och seminarier om kultur med förtroendevalda och anställda vid stiftet.

Inom detta område genomförs inga kostnadsreduceringar 2011.

2.10 Övrigt

En uppgift för den nationella nivån är att lämna remissyttranden i en mängd frågor, att upprätthålla goda kontakter med landets beslutsfattare samt genom talespersoner i media och på andra sätt utöva ett aktivt företräderskap som förmedlar bilden av vad Svenska kyrkan är och gör.

Ett uttryck för detta är att i det offentliga rummet påtala och belysa barns rätt till andlig utveckling. Som ett led i att stärka Svenska kyrkans arbete med barn och unga planeras ett möte 2012 med ärkebiskopen som värd. Avsikten med mötet är att synliggöra Svenska kyrkan som plattform för goda krafter som verkar för barn och unga.

Den nationella nivån har också ansvar för ledning och samordning av Svenska kyrkans samlade beredskap, de direkta valen, hanteringen av kyrkoavgifter, bevarande och vård av kyrkans arkiv och andra förvaltande uppgifter såsom kapitalförvaltning, tillsyn av förvaltningen av prästlönstillgångarna samt arbetet med kyrkoantikvarisk ersättning. Utvecklingsarbete pågår inom alla dessa verksamheter och därutöver ska kyrkovalet 2013 förberedas och genomföras.

För att anpassa verksamheten 2011 i enlighet med Kyrkomötets beslut reduceras kostnaderna för finansförvaltning, krisberedskap och kyrkoval. Den påbörjade översynen av kyrkovalet med avsikt att minska dess kostnader fortsätter.

2.11 Styrning och administration

Kyrkostyrelsens arbete med att identifiera och besluta om ytterligare kostnadsreducerande åtgärder och eventuella behov av satsningar som får effekt 2012 och framåt fortsätter.

Parallellt med detta pågår arbetet med att utveckla den nationella nivåns verksamhets- och ekonomistyrning. Införandet av ett nytt ekonomisystem 2011 är en viktig del i detta. Kyrkostyrelsens ambition är att Kyrkomötet successivt ska få en bättre analys och redovisning av verksamhetens resultat, som underlag för sin styrning av den nationella nivån.

För att anpassa verksamheten 2011 i enlighet med Kyrkomötets beslut reduceras kostnaderna för ekonomi- och personaladministration. Vidare reduceras nomineringsgruppernas mandatstöd med tio procent. Därutöver föreslår Kyrkostyrelsen att Kyrkomötet kortas med en dag från och med 2011, vilket innebär att kostnaderna för Kyrkomötet sänks med en miljon kronor.

3. Ekonomi

KsSkr 2010:1

Av kostnaderna på den nationella nivån utgör en övervägande del bidrag till övriga nivåer, till exempel bidrag inom ramen för utjämningsystemet, den kyrkoantikvariska ersättningen och de tillfälliga församlingsbidragen. Dessa uppgår till omkring 1,7 miljarder kronor. Andra delar av budgeten avser kostnader som den nationella nivån finansierar i stället för att övriga nivåer debiteras sin andel. Dessa uppgår till omkring 150 miljoner kronor.

Från och med 2011 särredovisas kostnader för lokalförsörjning inom utlandskyrkan och STI genom det förslag till förändrad finansiering som lämnas i KsSkr 2010:6.

Osäkerheter

Rambudgeten är en uppskattning av den framtida ekonomin baserad på den kunskap som föreligger i juni 2010. Med hänsyn till den tidsperiod budgeten avser finns dock osäkerheter. Följande exempel ger en uppfattning om betydelsen av olika antaganden.

	Förändring av antagande	Ungefärlig effekt (miljoner kronor)
Allmän utjämningsavgift	1 öre	120
Medlemsandel	1 %	8
Avkastning på värdepappersportföljen	1 %	50

Den viktigaste intäkten i Svenska kyrkan är kyrkoavgiften. Förändringar i antal tillhöriga och utvecklingen av avgiftsunderlaget är därmed centrala faktorer. In- och utträden 2010 påverkar kyrkoavgiftsintäkten först år 2013. Medlemmarnas inkomster 2010 påverkar kyrkoavgiften först år 2012.

Andra faktorer som kan ha betydelse för verksamheten under planeringsperioden är förändringar i skattesystemet, ökad konkurrens på insamlingsmarknaden, politiska beslut kring offentliga bidrag etc.

Under 2009 presenterades två statliga utredningar, Folkbokföringsutredningen och Begravningsutredningen, som båda kan få långtgående effekter på Svenska kyrkan. De ekonomiska konsekvenserna av dessa utredningar är inte kända, men kan komma att påverka Svenska kyrkan i sin helhet, inklusive den nationella nivån.

Kostnadsreduceringar efter Kyrkomötet 2009

Som framgår av avsnitt 1 har Kyrkostyrelsen påbörjat anpassningen av verksamheten till de ekonomiska ramar som Kyrkomötet beslutade om 2009. Kyrkostyrelsen ansluter sig till den bedömning som Budgetutskottet gjorde i sitt betänkande om att det extra utjämningsbidraget saknar betydelse i praktiken, varför den tidigare budgeterade kostnaden om 10 miljoner kronor utgår. Vidare har kostnaden för planerad verksamhet finansierad via allmän utjämningsavgift reducerats med 13 miljoner kronor 2011 och 50 miljoner kronor 2012.

Den totala bemanningen 2011 planeras till omkring 450 årsarbetare, varav 310 i Sverige och 140 utomlands, vilket i förhållande till planeringen för 2010 innebär en minskning med cirka 20 årsarbetare i Sverige.

Rambudget

I följande avsnitt avses med *Nuvarande rambudget* den budget som antogs av Kyrkomötet år 2009 och avsåg perioden 2010–2012 (KsSkr 2009:1).

Enhet: miljoner kr	Detalj-		Rambudget			Jmf nuv. rambudget		Nuvarande rambudget	
	Utfall	budget	2011	2012	2013	2011	2012	2011	2012
Intäkter									
Utjämningsavgifter	1 502	1 549	1 555	1 557	1 559	-9	-32	1 564	1 588
Kollekter och gåvor	190	188	194	197	197		-2	194	199
Bidrag, Sida och EU	100	92	91	90	91	-10	-11	101	101
Kyrkoantikvarisk ersättning	307	460	460	460	460			460	460
Övriga bidrag	69	53	46	49	49	0	2	46	47
Netto finansförvaltning	761	244	264	265	265	55	55	209	209
Övriga intäkter	34	20	24	26	27	3	4	22	23
Summa intäkter	2 963	2 606	2 635	2 643	2 648	38	16	2 596	2 627
Kostnader									
Utjämningsbidrag	-953	-941	-992	-996	-998	71	82	-1 063	-1 078
Lämnade bidrag	-609	-788	-786	-755	-754	-4	26	-783	-781
Övriga externa kostnader	-378	-332	-327	-334	-369	3	8	-330	-341
Personalkostnader	-319	-325	-313	-315	-323	16	31	-330	-346
Kostnadsreduktion*						-23	-60	23	60
Budgetreserv			-10	-20	-30	10	10	-20	-30
Delsumma	-2 260	-2 386	-2 429	-2 419	-2 475	74	97	-2 503	-2 516
Tillfälligt församlingsbidrag	-200	-200	-200	-200				-200	-200
Summa kostnader	-2 460	-2 586	-2 629	-2 619	-2 475	74	97	-2 703	-2 716
Förändring destinerade medel									
Förändr ändam dest medel	10	1	1	1	1			1	1
Förändring destinerade medel	52	48	6	5	5	-8	0	14	6
Summa förändring	62	49	6	6	6	-8	0	14	6
Nettoresultat	566	70	12	30	179	104	113	-92	-82

* Konsekvens av Kyrkomötets beslut 2009.

I jämförelsekolumnerna innebär minustecken lägre intäkter eller högre kostnader, med andra ord en negativ påverkan på nettoresultatet.

Trots lägre bidrag från Sida/EU och lägre intäkter via den allmänna utjämningsavgiften bedöms de samlade intäkterna bli högre än i nuvarande rambudget. Det beror i huvudsak på att en god marknadsutveckling under 2009 har resulterat i att förvaltad kapital är högre än vad som tidigare kunde förutses, och därmed genereras en större avkastning.

Kostnaderna 2011 och 2012 är 74 respektive 97 miljoner kronor lägre än nuvarande rambudget. Utöver kostnadsreduceringar för att anpassa verksamheten till de ekonomiska ramar som Kyrkomötet beslutade om 2009 beror det i huvudsak på att kostnaderna för utjämningsbidragen minskar.

Kostnaderna 2013 är 144 miljoner kronor lägre än 2012. Det beror på att det tillfälliga församlingsbidraget upphör samtidigt som kostnader för genomförandet av kyrkovalet tillkommer.

Nettoresultatet är +12, +30 samt +179 miljoner kronor för respektive år.

Resultat före finansförvaltning framgår av tabellen nedan. För både 2011 och 2012 är resultatet bättre än nuvarande rambudget, om än negativt 2011. Det negativa resultatet 2013 beror i huvudsak på kostnader för kyrkovalet.

KsSkr 2010:1

Enhet: miljoner kr	Detalj- Utfall budget		Rambudget			Jmf nuv. rambudget		Nuvarande rambudget	
	2009	2010	2011	2012	2013	2011	2012	2011	2012
Allmän utjämningsavgift	814	845	841	836	832	13	15	828	821
Generell utjämning, netto	1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	1	1
Individuella bidrag	-265	-236	-277	-274	-270	51	37	-328	-311
Nationell finansiering	-539	-547	-582	-561	-612	-13	7	-568	-568
Res före finansförvaltning	10	61	-19	0	-51	49	57	-68	-58
Tillfälligt församlingsbidrag	-200	-200	-200	-200				-200	-200
Finansförvaltningen	756	209	231	231	230	56	55	175	175
Nettoresultat	566	70	12	30	179	104	113	-92	-82

Specifikationer

Allmän utjämningsavgift

Kyrkoavgiftsunderlaget följer inkomstutvecklingen i samhället enligt Sveriges Kommuner och Landstings (SKL:s) prognos för skatteunderlagets utveckling. En nedjustering görs med 2 procentenheter för hänsyn till minskande medlemstal och demografiska förändringar.

Enhet: miljoner kr	Detalj- Utfall budget		Rambudget			Jmf nuv. rambudget		Nuvarande rambudget	
	2009	2010	2011	2012	2013	2011	2012	2011	2012
Allmän utjämningsavgift	814	845	841	836	832	13	15	828	821
Öre	7,0	7,0	7,0	7,0	7,0			7,0	7,0
SKL:s prognos	4,2%	5,4%	1,5%	1,4%	1,5%	0,7%	0,3%	0,8%	1,1%
Justering	-1,8%	-1,6%	-2,0%	-2,0%	-2,0%			-2,0%	-2,0%
Årlig förändr avgiftsunderlag	2,4%	3,8%	-0,5%	-0,6%	-0,5%	0,7%	0,3%	-1,2%	-0,9%

Den konjunkturedgång som inleddes under 2008 har bland annat medfört minskad sysselsättning. Som en konsekvens har avgiftsunderlaget sjunkit och därmed intäkten från allmän utjämningsavgift under planeringsperioden. I förhållande till nuvarande rambudget är effekten dock positiv, då konjunkturedgången blivit lägre än den bedömning som gjordes för ett år sedan.

Generell utjämning

Den generella utjämningen följer av kyrkoordningens bestämmelser kring inkomst- och kostnadsutjämning. Genom att avgifter och bidrag följer varandra påverkar den generella utjämningen inte den nationella nivåns resultat.

Enhet: miljoner kr	Detalj- Utfall budget		Rambudget			Jmf nuv. rambudget		Nuvarande rambudget	
	2009	2010	2011	2012	2013	2011	2012	2011	2012
Utgiftsavgifter	689	705	714	721	728	-22	-47	736	768
Utgiftsbidrag	-688	-705	-715	-722	-729	20	45	-735	-767
Nettokostnad	1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	1	1

Individuella bidrag

Nivån på stiftsbidrag föreslås oförändrad med 450 miljoner kronor, dock med de förändringar som följer av en förutsedd indexuppräkning för en viss del av bidraget och av befolkningsförändringen.

Enhet: miljoner kr	Detalj- Utfall budget		Rambudget			Jmf nuv. rambudget		Nuvarande rambudget	
	2009	2010	2011	2012	2013	2011	2012	2011	2012
Stiftsbidrag, brutto	-447	-448	-450	-453	-454	0	-2	-450	-451
Avgår särsk utjämnavgift	182	212	173	180	185	41	29	132	151
Stiftsbidrag, netto	-265	-236	-277	-274	-270	41	27	-318	-301
Extra utjämnbidrag						10	10	-10	-10
S:a individuella bidrag	-265	-236	-277	-274	-270	51	37	-328	-311

Den nationella nivåns kostnad för stiftsbidrag utgörs av nettot mellan det totala stiftsbidraget och den utdelning som stiftet kan tillgodogöra sig från förvaltningen av prästlönetillgångarna (särskild utjämningsavgift). Kostnaden på nationell nivå varierar alltså i första hand som ett resultat av denna förvaltning.

Prästlönetillgångarnas avkastning förväntas öka samtidigt som skattefriheten upphör. Beskattningen leder till att avkastningens andel av det totala stiftsbidraget minskar och att den nationella nivåns kostnad ökar motsvarande. Det är Kyrkostyrelsens avsikt att kompensera stiftet för denna effekt, som här beräknas till 60 miljoner kronor. Beloppets storlek är ännu osäkert.

Den tidigare budgeterade kostnaden om 10 miljoner kronor för extra utjämningsbidrag har utgått.

Extern och nationell finansiering

En stor del av verksamheten på den nationella nivån vid sidan av utjämnning och finansförvaltning, närmare 60 procent, finansieras med externa medel. Övriga delar finansieras med allmän utjämningsavgift.

Enhet: miljoner kr	Detalj- Utfall budget		Rambudget			Jmf nuv. rambudget		Nuvarande rambudget	
	2009	2010	2011	2012	2013	2011	2012	2011	2012
Extern finansiering									
Kollekter och gåvor	190	188	194	197	197		-2	194	199
Sida- och EU-bidrag	100	92	91	90	91	-10	-11	101	101
Kyrkoantikvarisk ersättn	307	460	460	460	460			460	460
Övrigt	91	77	74	79	80	2	6	72	74
S:a extern finansiering	689	817	819	826	828	-9	-8	827	834
Kostnader	-1 290	-1 413	-1 407	-1 394	-1 446	3	14	-1 410	-1 408
Förändr destinerade medel	62	49	6	6	6	-8	0	14	6
Nationell finansiering	-539	-547	-582	-561	-612	-13	7	-568	-568

Budgeten för *kollektor och gåvor* sänks något i förhållande till tidigare rambudget. I den internationella verksamheten görs satsningar på insamling och tydliggjord kommunikation, dock under en lågkonjunktur samtidigt som resultat av insatserna också till del kan förväntas uppstå med viss fördröjning.

Sidabidragens storlek regleras genom ramavtal mellan Svenska kyrkan och Sida. Nivån på det nya avtalet är lägre än tidigare, vilket är en effekt av biståndspolitiska beslut. Beredskap finns för att agera om bidragen skulle öka, till exempel för att möta behov av humanitära insatser vid en större katastrof.

Den kyrkoantikvariska ersättningen för år 2011 och framåt planeras på en oförändrad nivå, enligt det femåriga riksdagsbeslutet från 2009. Den kyrkoantikvariska ersättningen fördelas efter ansökan till stiftens församlingar och församlingar och samfälligheter.

Under rubriken *Övrigt* ingår ränta på destinerade medel (insamlade medel för den internationella verksamheten), bidrag från andra organisationer, stiftelser samt försäljningsintäkter.

Förändring av destinerade medel hänför sig huvudsakligen till den internationella verksamheten. Genom att insamlade medel inte alltid direkt kan placeras in i aktiviteter skapas överskott som balanseras vid bokslut. Den tidigare högre nivån är en konsekvens av en medveten avtappning som nu avstannar.

Nationell finansiering budgeteras 13 miljoner kronor högre 2011 respektive 7 miljoner kronor lägre 2012 än i nuvarande rambudget. Dels har 17 miljoner kronor per år avseende kostnader för lokalförsörjning inom utlandskyrkan och STI undantagits. Dessa hanteras istället genom det förslag till förändrad finansiering som lämnas i KsSkr 2010:6. Dels har en kostnad om 20 miljoner kronor tillförts 2011 för husbyggnadsprojektet på Olivberget, i enlighet med Kyrkomötets beslut 2007.

Den nationella finansieringen ökar mellan 2012 och 2013 med 51 miljoner kronor. Orsaken till detta är kyrkoval 2013.

Tillfälligt församlingsbidrag

2009 års Kyrkomöte beslutade att utbetala 100 miljoner kronor till församlingarna under 2011 för strategiska insatser och ytterligare 100 miljoner kronor under 2012. Utbetalningen sker till församlingar med egen ekonomi respektive till samfälligheter, i förhållande till antal tillhöriga vid början av året före utbetalningsåret.

Kyrkomötet beslutade också att 100 miljoner kronor ska destinerats till församlingarna både 2011 och 2012 för åtgärder som leder till ökad samverkan, i syfte att uppnå bestående förändringar och verksamhetseffektivisering. Beloppen avsätts till stiftens, proportionellt utifrån antalet kyrkotillhöriga.

Finansförvaltning

Finansförvaltningen utgår från den av Kyrkostyrelsen i april 2010 fastställda finanspolicyn.

Enhet: miljoner kr	Detalj- Utfall budget		Rambudget			Jmf nuv. rambudget		Nuvarande rambudget	
	2009	2010	2011	2012	2013	2011	2012	2011	2012
Kapitalförvaltning	759	229	250	250	250	56	55	194	194
Likviditetsförvaltning	5	1	1	1	1			1	1
Övrigt	8	10	10	10	10			10	10
Kostnader	-16	-32	-30	-30	-30			-30	-30
Nettoresultat	756	209	231	231	230	56	55	175	175
Avkastning	18,2%	4,8%	5,0%	5,0%	5,0%			5,0%	5,0%

Budgeterat resultat baseras på en nominell avkastning om 5 procent och är högre än i nuvarande ram. Orsaken är den goda utvecklingen under 2009 som ökat förvaltad kapital till 4,9 miljarder kronor. Svängningarna på värdepappersmarknaderna är stora och faktiskt resultat för ett enskilt år kan avvika kraftigt från budgeten.

Destinerade medel

<i>Enhet: miljoner kr</i>	Detalj-		Rambudget			<i>Jmf nuv.</i> <i>rambudget</i>		<i>Nuvarande</i> <i>rambudget</i>	
	Utfall	budget	2011	2012	2013	2011	2012	2011	2012
Internationell verksamhet, exkl. STI									
Ändamålsdest medel	11	10	10	9	9	1	1	9	8
Bundna verksamh dest	36	36	36	36	36	-22	-22	58	58
Fria verksamhetsdest	127	81	77	73	70	29	29	49	45
Summa	174	128	123	119	114	8	8	115	110
Utlandskyrkan	36	36	35	34	33		-1	35	35
Professorsfonden	16	16	15	15	15	-13	-14	28	29
STI Jerusalem	27	26	26	25	24	-2	-2	28	27
Övrig verksamhet	63	3	3	3	3			3	3
Totalt	316	209	202	196	190	-6	-8	208	204

Tabellen visar behållning av destinerade medel per 31 december respektive år.

För i synnerhet den internationella verksamheten finns destinerade medel avsatta i balansräkningen. Medlen utgör reserver för att utjämna framtida behov, men genom oväntat stora intäkter kan de tillfälligt växa till en nivå utöver vad som krävs. En viktig princip är att gåvor som getts till arbetet ska tas i bruk och inte användas för kapitaluppbyggnad, och därför har betydande belopp tappats av från balansräkningen de senaste åren och förbrukats i verksamheten. Under planeringsperioden bromsas denna avtappning ned. När det gäller utlandskyrkans medel så är dessa i stort sett helt uppbundna i fastigheter.

Eget kapital

Tabellen visar det egna kapitalet per 31 december respektive år, målvärdet samt det spann inom vilket det egna kapitalet varierar.

<i>Enhet: miljoner kr</i>	Detalj-		Rambudget			<i>Jmf nuv.</i> <i>rambudget</i>		<i>Nuvarande</i> <i>rambudget</i>	
	Utfall	budget	2011	2012	2013	2011	2012	2011	2012
Totalt eget kapital	4 933	5 003	5 015	5 045	5 224	827	940	4 188	4 106
Målvärde	4 036	4 117	4 199	4 283	4 369	-4	-4	4 203	4 287
Målvärde -25%	3 027	3 088	3 150	3 212	3 277	-3	-3	3 152	3 215
Målvärde +25%	5 045	5 146	5 249	5 354	5 461	-5	-5	5 254	5 359

Kyrkomötet fastställde 2008 att målet för den nationella nivåns kapital ska vara 4 miljarder kronor i 2008 års penningvärde, men att det kan över- eller underskrida målet upp till 25 procent. Vid ett överskridande med mer än 25 procent ska Kyrkostyrelsen lämna förslag till Kyrkomötet om hantering av överskjutande belopp.

Utdrag ur Kyrkostyrelsens protokoll

KsSkr 2010:1

Utdrag ur protokoll fört vid Kyrkostyrelsens sammanträde den 21 juni 2010.

Närvarande: Anders Wejryd, Levi Bergström, Britt Louise Agrell, Margarethe Isberg, Iréne Pierazzi, Staffan Holmgren, Nils Gårder, Kristina Töyrä, Annette Lundquist Larsson samt tjänstgörande ersättare Olle Burell, Ulla Rickardsson, Lars Johnsson, Anna-Karin Westerlund, Lennart Sacrédeus och Erik Sjöstrand.

Föredragande: Ekonomi- och finanschefen Helén Ottosson Lovén

Kyrkostyrelsen beslöt

att uppdra till ordföranden och förste vice ordföranden att, efter genomförd MBL-förhandling, till Kyrkomötet lämna skrivelsen 2010:1 Verksamhet och ekonomi för den nationella nivån åren 2011–2013 med de ändringar som gjorts under Kyrkostyrelsens överläggning.

Reservation

av Erik Sjöstrand och Nils Gårder:

Vi reserverar oss mot beslutet att endast göra en tioprocentig neddragning av mandatstödet till förmån för en modell där mandatstödet under mandatperiodens alla fyra år fastställs till 50 procent av ett basbelopp. Detta skulle innebära en återgång till nivåerna som gällde innan 2008 och en besparing över mandatperioden på ungefär 5,6 miljoner kronor.

Grunden för detta ställningstagande är vår syn på den kyrkliga demokratin. Vi menar att denna måste präglas av att medlemmar utifrån sitt ideella engagemang för vår kyrka är beredda att ta ansvar som förtroendevalda. För detta bör det inte krävas att nomineringsgrupperna bygger upp omfattande kampanjorganisationer. Ett stort ekonomiskt stöd från Svenska kyrkan kan i förlängningen innebära att det blir svårare för medlemmar som vill skapa nya grupper att få mandat i Kyrkomötet.

För att möta framtidens krav måste kyrkans demokratiska uppbyggnad vila på frivilligt engagemang och byggas nedifrån. Valsystemet måste ändras och förbilligas.

Ordförandebeslut

Utdrag ur protokoll fört den 23 juni 2010.

Närvarande: Anders Wejryd och Levi Bergström.

Föredragande: Ekonomi- och finanschefen Helén Ottosson Lovén

Efter genomförd MBL-förhandling lämnar vi till Kyrkomötet skrivelsen 2010:1 Verksamhet och ekonomi för den nationella nivån åren 2011-2013 på Kyrkostyrelsens vägnar.